

27de 9br 1885

NUMISMATISK FORENING MEDLEMS-BLAD.

Red.: Dr. polit. J. WILCKE.

III. Nr. 7. Juni. 1919.

NUMISMATISK FORENING 1885—1915.

Den 17. Oktober 1885 udstedte Generalmajor *C. T. Jørgensen* Indbydelse til følgende Herrer om at danne en Forening af Møntsamlere, nemlig til:

Justitsraad, Pokurator *O. Andersen*,
Student *J. O. Andersen*, nu Dr., Professor theol. ved Københavns Universitet, Folketingsmand,
Birkedommer, senere Konferensraad *F. C. Bech* i Slagelse,
Dr. phil. *Vilhelm Bergsøe*, den bekendte Digter og Forfatter,
Direktør for Nye danske Brandforsikrings Selskab af 1864, senere Indenrigsminister, Gehejmeetatsraad *L. Bramsen*,
Grosserer *L. E. Bruun*,
Grosserer, Fabriksdirektør *J. Goldschmidt Guildal*,
Kandidat, Boghandler, nu Museumsinspektør, Bestyrer af den kgl. Mønt- og Medaillesamling *P. Hauberg*,
Boghandler, Kancelliraad *H. H. J. Lyngø*,
Kandidat *S. Bergsøe*, senere Præst i Aalborg og
Overpostkontrollør, senere Overpostmester, Konferensraad *J. W. Mørch*.

Nærværende Fremstilling er grundet paa Foreningens Forhandlingsprotokol samt paa Dokumenter, Breve og andre Aktstykker af Foreningens Arkiv samt paa mundtlig Overlevering. Omkostningerne ved Trykningen er udredet af Velyndere af Foreningen.

Der sammenkaldtes til et Møde den 27. November 1885. Paa dette Møde vedtoges Foreningens Oprettelse, Love affattedes, Generalmajor *Jørgensen* valgtes til Foreningens første Formand og Navnet fastsloges: „Møntsamlerforeningen i Kjøbenhavn“. Formanden fremlagde nogle særlig sjældne Mønter: norsk Dobbeltspecie 1640, $\frac{1}{2}$

Generalmajor C. T. Jørgensen.

Krone (ikke Kron 2 Mark) fra 1666 som B. 674 men uden G. K. ved Kronens Sider, solgt paa Haubergs Auktion 1885, 6 Skilling vestindisk fra 1767 med DASKE. Det var Meningen at der paa senere Møder paa lignende Maade skulde forevises sjældnere Stykker, som Medlemmerne maatte have erhvervet, og som ikke fandtes beskrevne i den store Beskrivelse over Møntkabinettets Mønter og Medailler fra 1791. I Forbindelse hermed fremdroges Ønskeligheden af en ny Beskrivelse, ligesom man beklagede Planløs-

heden med Hensyn til Mønters Betegnelse som sjældne i de danske Møntkataloger, der fremkom i Anledning af Auktioner over Møntsamlinger.

Den, der har taget Initiativet til Foreningen, og som er dens Stifter, er efter det oplyste Generalmajor *Carl Thorvald Jørgensen*.

Han fødtes den 21. Januar 1819 i Frederikshavn og deltog under den første slesvigske Krig som Premierløjtnant i Ingeniørkorpset i Slagene ved Slesvig, Fredericia og Isted. 1848 udnævntes han til Kaptajn. Under Felttoget 1864 deltog han i Kampene ved Mysunde og Vejle. 1867 udnævntes han til Oberst ved Ingeniørerne og sendtes bl. a. 1872 til Lolland-Falster for at udbedre den store Stormskade. Allerede tidlig var han en ivrig Møntsamler, der ikke skyede nogen Flid eller Besvær for at erhverve sjældne

Stykker til sin betydelige Samling eller udvide sit Kendskab til Mønter og Møntvæsen.

Det næste Møde, Formanden indvarslede, afholdtes den 13. Januar 1886. Paa dette mødte for første Gang Foreningens Æres-medlem: Museumsdirektør, senere Konferensraad C. F. Herbst.

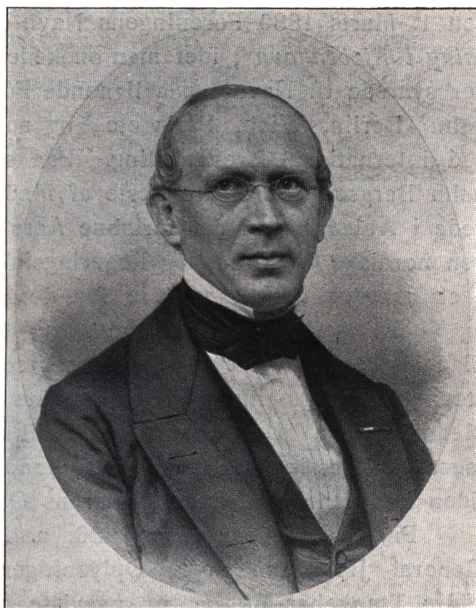
Paa Mødet vedtoges et Aarskontingent af 4 Kr. og valgtes en Kasserer, L. Bramsen. General Jørgensen fremlagde en Fortegnelse over de sjældneste Mønter fra de 3 første oldenborgske Konger, der blev Begyndelsen til den af ham senere forfattede Beskrivelse. V. Bergsøe holdt den 25. Februar et Foredrag om Trankebar-Mønter, der dannede Grundlaget for hans senere Værk om disse Mønter.

I Løbet af Aarene 1885—88 holdtes en Del Møder, paa hvilke General Jørgensen udviklede sit

Syn paa, hvorledes en Samler burde anlægge sin Samling med Udelukkelse af Smaa varianter, og hvorledes en Beskrivelse, der kunde danne Vejledning for en saadan Samler, burde affattes. Hans Synspunkter findes udviklede i den af ham 1888 udgivne „Beskrivelse over danske Mønter 1448—1888“, p. 33—35. Han meddelte videre paa et Møde Hovedtrækkene af vor Mønthistorie, jfr. for nævnte Værk, p. 4—19, og skildrede vore Mønters Ydre samt gav en Oversigt over Møntmærkerne, jfr. l. c. p. 25 ff.

V. Bergsøe holdt Foredrag om vore Tegn, og L. Bramsen om franske Revolutionsmønter og om Mønthandel.

1888 udkom Vilhelm Bergsøes: „Danske Forenings-Tegn, udstedte af Gilder, Corporationer og Lav fra Middelalder til Nutid“.

Konferensraad C. F. Herbst.

Samme Aar den 20. November fratraadte General Jørgensen som Formand, og Vilhelm Bergsøe indtog hans Plads. Samtidig vedtoges det at anvende Kassebeholdningen til en hektografisk Udgave af en Beskrivelse af Møntkabinettets Tilgang af Medailler efter 1789, der ogsaa Aaret efter paabegyndtes.

Efter Forslag af Grosserer Guildal forandredes paa et Møde den 1. Marts 1889 Foreningens Navn til „*Den numismatiske Forening i Kjøbenhavn*“, idet man ønskede at give Foreningen et Navn, der svarede til Navnet paa lignende Foreninger i Udlandet: Stockholm, Berlin, Wien, Paris etc., og som lettere forstodes af disse ved international Brevveksling. Paa samme Møde fremlagde Vilhelm Bergsøe „en større Serie af Medailler, Jetons og Tegn, prægede i Anledning af det forløbne Aars større Begivenheder, særlig den nordiske Udstilling og Regeringsjubilæet. Han gjorde dernæst i et længere Foredrag Rede for de forskellige Stykkers Historie og Tilblivelsesmaade, idet han særlig fremhævede den beklagelige Mangel paa Initiativ og Interesse, som saavel Regjeringen som større offentlige Institutioner udviste lige over for den danske Medaillekunst. Den nordiske Udstillings Præmiemedaille var det mest fyldestgørende Bevis, man kunde forlange herpaa“. Eftertiden kan ganske tiltræde Digterens Ord.

Paa et kort efter, den 26. s. M., afholdt Møde meddelte General Jørgensen nogle Oplysninger om Indskrifterne paa de ældre Trankebar-Mønter og paaviste disses Forhold til den paa-tænkte Colonisation af Ceylon. Bergsøe gennemgik Frimurer-logernes Historie og Tegn samt foreslog afholdt Auktioner over Medlemmernes Doubletter, et Forslag, hvis Gennemførelse dog ikke syntes at ville lykkes for Numismatisk Forenings daværende Bestyrelser. Hermed stod sikkert i Forbindelse nogen Misfornøjelse hos de udenbys Medlemmer, der ikke kunde nyde godt af Foredragene og heller ikke fik Lejlighed til ved Ordre at kunne købe paa Auktioner i Foreningen. I hvert Fald foreslog Justitsraad Bech paa et Møde den 10. November s. A. Kontingentet nedsat til det halve for Udenbysboende! Paa samme Møde vedtoges det paa Forslag af Dr. Bergsøe at standse den hektografiske Udgave af Beskrivelsen af de nyere danske Medailler og i Stedet bekoste udgivet en Beskrivelse af de danske Medailler, Jetons og Tegn fra 1779—1889. Arbejdet fordeltes saaledes, at:

1. Elektropletvarefabrikant V. Marck, der besad en meget værdifuld Samling danske Medailler, til hvilke han havde indgaaende Kendskab, og som den 1. Marts 1889 var optagen i Foreningen, overtog Beskrivelsen af Medaillerne,
2. V. Bergsøe beskrev de danske Jetons og
3. Overpostkontrollør Mørch de danske Værditegn, alt under Formandens, Bergsøes Overredaktion.

Paa Mødet holdt Bergsøe dernæst et Foredrag over de under Oprøret 1848—50 prægede Medailler, Mønter, Jetons og Minde-tegn og foreviste 4 Tavler med Afbildninger af disse. En Beskrivelse af disse Medailler m. v., dateret December 1889, udgav Foredragsholderen 1890 under Titlen: „Krigsminder fra Felttogene

i vore første Frihedsaar, Mønter og Medailler, samlede af Vilhelm Bergsøe.“ Værket var forsynet med fornævnte 4 Tavler og talrige smukke Illustrationer i Teksten, der er baaret af stor Kærlighed til Opgaven, og som nu atter har den største Interesse ved Sønderjyllands Tilbagevenden til vort Fædreland. Sikkert havde det glædet vor Forenings daværende Formand, den yndede Forfatter og betydelige Videnskabsmand, at se Haabet om Genforeningen nærme sig sin Opfyldelse.

Paa Foreningens 4-Aars Fødselsdag, den 27. November 1889, afholdtes en Festmiddag paa den kgl. Skydebane til Ære for Foreningens Stifter, General Jørgensen, hvem V. Bergsøe overrakte en af Medaillør Lindahl skaaret Medaille i Sølv, der var bekostet af Foreningen.

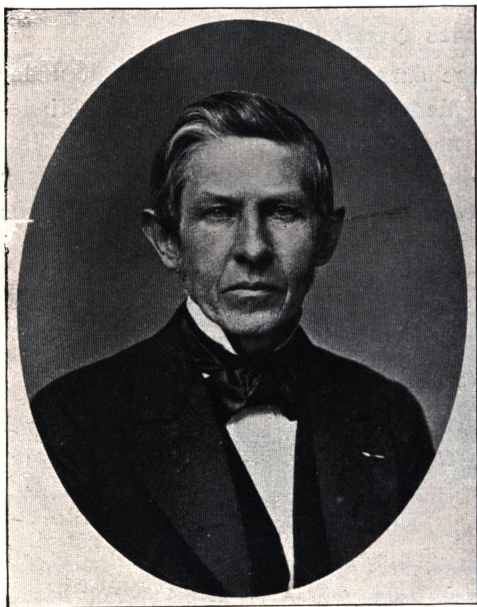
Af Medaillen, der her gengives, uddeltes Eksemplarer i Bronze til Medlemmerne.

L. Bramsen udbragte en Skaal for Foreningens Æresmedlem, Justitsraad (senere Konferensraad) Herbst.

Overpostkontrollør Mørch uddelte til Festsdeltagerne 2 mindre Medailler med Mottoerne:

„Pas paa Mønten, Sørensen“, „Hold dig paa Maatten“,

som efter hans Anskuelse vilde bidrage ikke alene til de enkelte Medlemmers, men ogsaa til hele Foreningens stadige Fremgang og Bestaaen!

Museumsdirektør C. L. Müller.

Den 6. Septbr. 1891 mistede vort numismatiske Samfund den største danske Møntkender, Museumsdirektør Dr. phil. *Carl Ludvig Müller*, hvis Værker om Philip II's, Alexander den Stores og Lysimachos Mønter samt om Afrikas antikke Mønter har opnaaet Verdensberømmelse.

I 1891 vedtoges det paa Forslag af General Jørgensen at vælge en

Viceformand, som, naar Formanden var forhindret i at møde, kunde overtage dennes Hverv. Foranledningen hertil var Formandens langvarige Sygdom, der ogsaa forsinkede Medailleværkets Udgivelse¹⁾).

Til Viceformand valgtes: Overpostkontrollør *J. W. Mørch*. Bestyrelsen bestod herefter foruden af Mørch af *V. Bergsøe* som Formand og *L. Bramsen* som Kasserer.

Denne Bestyrelse kæmpede i de følgende Aar med pekuniære Vanskeligheder for Foreningen ved Udredelsen af den betydelige Udgift, Udgivelsen af Medailleværket foraarsagede. Værket afslut-

¹⁾ *V. Bergsøe*: En litterær Protest. Supplement til Hr. Mønthandler Kirchhoffs Medaillekatalog (Marck II), Kbhvn. 1900, p. 7.

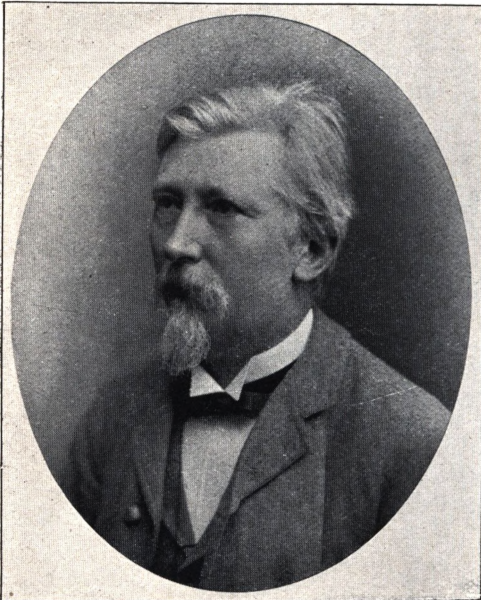
tedes 2. April 1892 og udkom 1893 med Titel: „Vilhelm Bergsøe: Danske Medailler og Jetons fra 1789—1891, udgivet af den numismatiske Forening i Kjøbenhavn“. Det blev paa 219 Kvartsider med 4 Tavler over danske Byvaaben. Dets Trykning kostede 1,999 Kr., hvoraf 250 Kr. var skænket af Grosserer Bruun, 100 Kr. af Grosserer Guildal, 400 Kr. i mindre Bidrag og 800 Kr. var tilvejebragt ved rentefrie Laan, der senere vare eftergivne. Værket fandt ikke saa stor Afsætning og Udbredelse, at derved kunde paaregnes nogen større Indtægt for Foreningen, der derfor senere har vedtaget at skænke 1 Eksempplar af Beholdningen, saalænge denne tilstrækker, til hvert nyt Medlem.

Paa et Møde den 5. Marts 1892 meddelte Direktør L. Bramsen en Række historiske Oplysninger om de tidligst for Napoleon Bonaparte prægede Medailler. Han paaviste, at et af ham i Italien erhvervet Stykke maatte anses for at være den første Medaille, der var præget for den store Korsikaner. Man sporer her Bramsens levende Interesse for den Tids numismatiske Minder og øjner Spiren til det store Værk herom, han senere skulde udgive. Den 1. Oktober 1892 skænkede General Jørgensen Foreningen Oplaget af sit i 1888 udgivne Møntværk. Samtidig foreslog Formanden Foreningen at udgive et Tillæg til Medailleværket, særligt omhandlende Medaillerne fra Aaret 1892 og de i dette Aar indtrufne Festligheder indenfor Kongehuset i Anledning af Kongeparrets Guldbryllup. Forslaget vedtoges og Midlerne til dets Trykning tilvejebragtes ved Gaver fra de samme, der saa redebont var traadt til for at frelse Hovedværket fra Skibbrud. Tillægget blev paa 48

Overpostkontrollør J. W. Mørch.

Kvartsider og kostede tilligemed Titelblad og Omslag til Hovedværket samt Hæftning c. 500 Kr. Efter at de med disse Arbejders Udgivelse forbundne Vanskeligheder vel var overstaaede, foreslog Grosserer Guildal at lade en større Foreningsmedaille præge i Anledning af Medailleværkets Afslutning, men Forslaget blev foreløbigt stillet i Bero. Der-

Vilhelm Bergsøe.

imod har Bramsen øjensynligt følt sig træt af Kassererens ansvarsfulde og under Foreningens vanskelige Sejlads mellem Underskud, Forskud og Gave-tilskud sikkert alt andet end misundelsesværdige Stilling. Ikke uden nogen Skepsis har han vel imødeset en ny Kampagne til Tilvejebringelse af Midler til Prægning af en Medaille. Under alle Omstændigheder søgte og fik han sin Afsked som Kasserer paa Generalforsamlingen den 25. Maj 1894. Bergsøe valgtes til Formand, General Jørgensen

til Viceformand og Mørch til Kasserer. Sjælen i Foreningens Ledelse gennem disse Aar var utvivlsomt: *Vilhelm Bergsøe*. Han havde ført Medailleværket og dets Tillæg frelst igennem, hvorfor Foreningen skylder ham Tak. Et anseligt Værk var tilvejebragt, der talte til Ære for Foreningen saavel som for dens Formand. I dette fandtes en Fylde af Oplysninger om Personer og Forhold af største Interesse. Uden denne Bog var det i det hele taget umuligt at faa Overblik over den nyere Tids Medailler. Som en Anerkendelse af Bogens Betydning tilstod Carlsbergfondet da ogsaa Forfatteren en Understøttelse af 1,500 Kr. til Tilvejebringelsen af Tavler med Afbildninger af de vigtigste historiske og Personmedailler, der omtaltes i Værket. Disse Tavler udkom dog først 1897 under Titlen: „Vilhelm Bergsøe: Danske Medailler fra 1789—1892. XV

Tavler i Lystryk med dansk og fransk Text, udgivne med Understøttelse af Carlsbergfondet.“

Som et haandgribeligt Tegn paa de Følelser, med hvilke Bergsøe dengang omfattedes, udførte Medaillør Lindahl til Ære for ham en Medaille, der er gengiven paa Titelbladet til sidstnævnte Billedværk, ogsom Bergsøe fremlagde i Foreningen paa forommeldte Møde den 25. Maj 1894. De tilstedeværende Medlemmer tegnede sig straks for et Antal Eksemplarer i Sølv og Bronze.

Der er Grund til samtidig at mindes V. Bergsøes højtbegavede Broder: Præst i Aalborg, senere i Munkebjergby, *Sophus Bergsøe*, der ligeledes havde været Medlem af Foreningen i en Række Aar. Han var en fin Kender af vort Fædrelands Møntvæsen i Middelalderen og har skrevet adskillige Afhandlinger om disse, saaledes om

Sophus Bergsøe.

Cuerdale Fundet, London 1880, Hertug Valdemar IV's Mønter, om danske Middelaldersmønter i fremmede Samlinger m. m.

Med Hensyn til den af Foreningen tidligere prægede Medaille over General Jørgensen besluttedes det at anvende Bagsiden til Forside for en Foreningsjeton, der skulde bæres ved Møderne og Foreningens Fester. Paa Bagsiden skulde i en Krans anbringes Medlemsnavnet og Optagelsesdagen! Det blev dog ved Beslutningen; den kom aldrig til Udførelse.

Lige saa daarligt gik det en anden Beslutning paa nævnte Møde. Der vedtoges nemlig et af Marck fremsat Forslag om, at de enkelte Medlemmer skulde indsende deres Fotografier med Navn og Dato til Formanden, for at der kunde dannes et fast

Foreningsalbum. Det saa aldrig Lyset. Kun med stort Besvær har man faaet samlet de fornødne Billeder til dette Mindeskrift.

End mindre lykkedes Gennemførelsen af den flere Gange tidligere fremsatte og atter paa dette Møde fremdragne Tanke: indenfor Foreningen at afholde Auktioner over Medlemmernes Doubletter. Det synes, som om den fantasifulde, ideorige Formand ikke paa dette Felt har haft et tilstrækkeligt praktisk Greb paa, hvorledes denne Sag skulde gribes an. Dette Forhold blev af afgørende Betydning for Foreningens videre Trivsel og Fremkomsten af en konkurrerende Forening: Møntsamlerforeningen af 1896.

Foreløbigt viste Bergsøe Direktør Guildals Tanke om Udgivelsen af en større Medaille mere Interesse, hvad der efter Bergsøes hele Naturel var forklarligt. En Medaille maatte tiltale ham mere end at katalogisere og vurdere Medlemmernes Doubletterskillingen m. v.

Paa et Møde den 15. September 1894 stillede han derfor Forslag om, at Foreningen skulde lade præge en Medaille til Erindring om Frederikskirkens Fuldførelse. En saadan Medaille, hvis Størrelse ikke maatte være mindre end 55 Millimeter, vilde Medaillør Lindahl paatage sig at udføre i Løbet af 2 Maaneder for et Honorar af 800 Kr. Dragsted vilde præge den for 3 Kr. pr. Eksempplar. Prisen skulde være 5 Kr. pr. Eksempplar i Bronze. Formanden mente, at Salget af en saadan Medaille kunde dække Omkostningerne. L. Bramsen og J. G. Guildal ansaa endog dette for givet. De mente, at den sikkert vilde blive erhvervet af Handels- og Søfartskredse, hvor Kirkens Bygmester, Tietgen, jo var særlig afholdt og skattet.

Der nedsattes et Udvalg, bestaaende af Bergsøe, Bramsen, Bruun og Møntmester Poulsen. Det vedtoges at Medaillen paa Forsiden skulde bære Tietgens Hoved, paa Bagsiden Frederikskirkens Facade. Bramsen, Bruun og Guildal tegnede sig for 70 % af Underskudet, Marck, General Hegermann-Lindencrone, Bergsøe, Poulsen og Mørch for de resterende 30 % af det Underskud, Medaillesagen vilde medføre. Paa et Udvalgmøde den 19. Oktober vedtoges Medaillens endelige Udseende som omstaaende Afbildning viser.

Af Medaillen skulde der overrækkes Tietgen 2 Eksemplarer i Sølv og Bronze. 1 Eksempplar prægedes i Guld paa Tietgens Bestil-

ling — han ønskede at sende det til Formanden for en international Komité.

Man havde taget fat paa dette Foretagende i Tro paa, at Salget vilde blive støttet af den danske Handelsstand, men denne Tro viste sig illusorisk. Der var paaregnet et Salg af 400 Eksemplarer; der blev kun solgt 95, og Garanterne maatte altsaa dække det betydelige Underskud. Et større Restparti, 120 Stkr. Bronze-medailler, solgtes underhaanden til Generalkonsul Julius Holmblad, der forærede dem til Kaptajner og Funktionærer i Det forenede Dampskibsselskab.

I disse Aar fortsattes Foredragsrækken. I 1895 holdt General Jørgensen et Foredrag: „Mønter og Møntforhold under de fire første oldenborgske Konger“. Han syslede i denne Tid med Indsamling af Oplysninger vedrørende Danmarks Mønthistorie under de oldenborgske Konger. I Arkiver, Biblioteker, den kgl. Mønt, Nationalbanken o. s. v. gjorde han Notater, som han har samlet i et højt værdifuldt Manuskript, der beror paa Møntkabinettet.

Den 24. April 1895 holdt Bergsøe et Foredrag over Udmøntningen i Trankebar og forelagde Skriftet: „Trankebar Mønter (1644—1845) samt Mønter og Medailler vedrørende den danske Handel paa Ostindien, China og Guinea (1657—1777)“, som han havde udarbejdet, og som udkom i Trykken s. A. Dette Værk afhjalp i Virkeligheden et stort Savn, idet det gav en Oversigt over vore mærkeligste Kolonimønter, der kun spredt og stykke-

vis er omtalte i den store Beskrivelse for Tiden til 1789; men nægtes kan det jo ganske vist ikke, at det tynges af betydelige Vildfarelser, f. Eks. p. 51—52.

Den 9. Maj 1896 gav Bergsøe en Fremstilling af den nyeste Medaillørkunsts Frembringelser, særlig omtalte han Chaplain og Schultz, hvis Kunst var taget i Anvendelse ved Plaquetterne til Minde om Carlsberg-Jubilæet 1896.

Lørdagen den 17. Oktober 1896 under et Møde i Larsens Lokaler indtraadte en Begivenhed, der meget hurtigt udviklede sig til en Katastrofe for Foreningen. Under de idelige Forhandlinger om Tietgen-Medaillen og Maaden, hvorpaa man kunde komme af med det betydelige Restoplæg, var der opstaaet en Misforstaaelse mellem Formanden og et af Medlemmerne, der kom til Udbrud paa nævnte Møde. Da Parterne ikke senere kunde komme til Forstaaelse, endte Sagen med, at den hidtilværende Bestyrelse, Bergsøe, Jørgensen og Mørch den 20. December nedlagde deres Mandater og udmeldte sig af Foreningen, der herved stod uden Ledelse og var sat ud af Funktion. Samtidig var der inden for den numismatiske Verden her i København, — kun liden, men øjensynlig i Besiddelse af Kraft og Lidenskab! — opstaaet en ny Sammenslutning: „*Møntsamlereforeningen af 1896*“.

Naar man ser tilbage paa den numismatiske Forenings Liv igennem de forløbne Aar under General Jørgensens og Vilhelm Bergsøes Førerskab, kan det ikke nægtes, at det frembyder et overordentlig tiltalende Billede: Begge Formænd havde lagt et betydeligt Arbejde i Foreningens Ledelse; begge havde leveret fuldgyldige Beviser for deres Kærlighed til de Minder, der knytter sig til Fædrelandets Mønter og Medailler i de svundne Aar; de havde udgivet værdifulde Værker om disse Emner. Foreningens Medlemmer havde med Raad og Daad, med personlig Flid og økonomiske Ofre bistaaet dem i deres Bestræbelser uden i nogen Maade at høste anden Tak end Bevidstheden om at have gjort en Indsats i en god Sags Tjeneste.

Der var noget fint og nobelt, idealistisk og smukt over hele Foreningens Virken: dens Udgivelse af Medaillebeskrivelsen med Tillæg, Prægningen af de 2 Medailler for Jørgensen og Tietgen, Foretagsrækkerne, Festerne for Herbst og Jørgensen, og de selskabelige Former, hvorunder betydelige Mænd mødtes; men nægtes kan det paa den anden Side heller ikke, at der var noget virke-

lighedsfjærnt ophøjet over det hele Milieu. Det, der knyttede de paagældende sammen fra først af: Samlerinteressen, holdtes tilbage; den kunde kun komme til Orde, forædlet i almen numismatisk Virken. Deri viser det tiltalende ved Foreningen sig: man handlede ikke ud fra snævre Samlerinteresser. Deri laa paa den anden Side en Ensidighed og Begrænsning, der virkede afskrækkende paa den jævne Almenhed af Samlere. Forgæves havde der hævet sig Røster for at faa indført de saa mange Gange krævede Auktioner over Medlemmers Doubletter. Sidst havde Guildal som den praktiske Forretningsmand med aabent Blik for det farlige i at unddrage Foreningen en naturlig Vækst og Tilgang gennem interesserede Samlere paa Mødet den 9. Maj 1896 atter bragt Forslaget frem om indenfor Foreningen at lade afholde private Auktioner over

H. Tofte.

Medlemmernes Mønt- og Medailledoubletter. De offentlige Auktioner paabyrdede altid Sælgerne urimelige Udgifter og gav hyppigt Anledning til uberettigede Indblandinger, ja endog til Afbrydelse og Udsættelse af Auktionen trods Sælgerens derom i Forvejen trufne Bestemmelser. Sligt vilde kunne undgaas ved private Auktioner i Foreningen. Man enedes da om at virke hen til en Auktion til Efteraaret. Inden da indtraadte den føromtalte secessio senatus.

Andre tog Opgaven op. Under en Auktion i 1896 over en Samling skandinaviske og udenlandske Mønter var det kommet paa Tale at danne en Forening til særligt at pleje Samlerinteresser.

Sjælen i dette Foretagende var: Journalist, Kunstmaler *Harald Tofte*. Efter forskellige Underhaandsdrøftelser stiftede han i For-

Iøvrigt var Foreningens Virken ganske indstillet i Aarene 1898—1904, i hvilken Tid General Jørgensen bortkaldtes den 28. August 1902. I Begyndelsen af Aaret 1905 vendte Mørch tilbage til de gamle Fæller og fejredes ved en Sammenkomst den 14. Januar, medens Bergsøe forblev uforsonet med Foreningen til sin Død, der indtraf den 26. Juni 1911.

V. Marck.

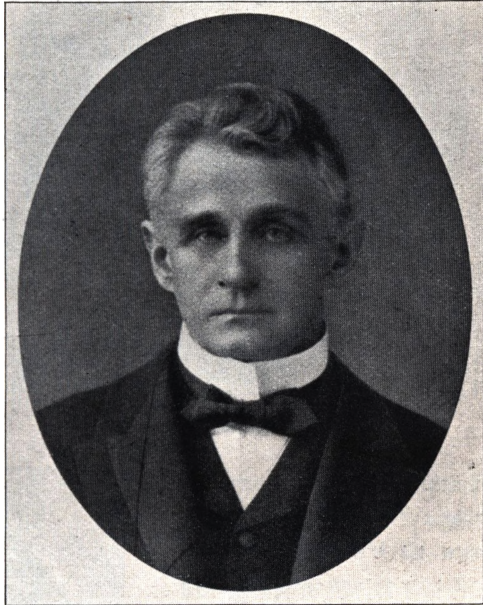
Paa Mødet den 14. Januar genvalgtes den i 1898 indsatte Bestyrelse, der ikke havde opkrævet Kontingent i de forløbne Aar, medens Foreningen laa stille. Den 1. April vedtoges Love for Foreningen (se Num. Foren. Medlemsblad I. p. 21—23) for eventuelt at kunne imødegaa en Situation som den, der var indtraadt, da hele Foreningens Bestyrelse forsvandt, og i alt væsentligt i Overensstemmelse med Møntsamlerforeningens for at lette en eventuel Sammenslut-

ning med denne Forening. Paa samme Møde holdt Bruun, der sammen med Læge S. Arntz var valgt til Revisorer, et Foredrag

om de i England og Northumberland slagne Mønter fra Regner Lodbrogs Sønner og deres Efterfølgere. Han foreviste sin rige Samling af disse Mønter for Medlemmerne, der havde givet Møde hos ham.

Indehaveren af vort Lands rigeste private Samling: Grosserer *L. E. Bruun* havde fra den første Dag, Foreningen stiftedes, viet den sin største Interesse og med Iver deltaget i Møderne, bidraget til dens Forehavender og søgt at yde sin Støtte til deres Gennemførelse. Hans Personale, der kendte hans Kærlighed til dansk Medaillekunst, glædede ham paa 25 Aarsdagen for hans store Forretnings Start ved at overrække ham en Medaille, hvorefter en Afbildning hidsættes.

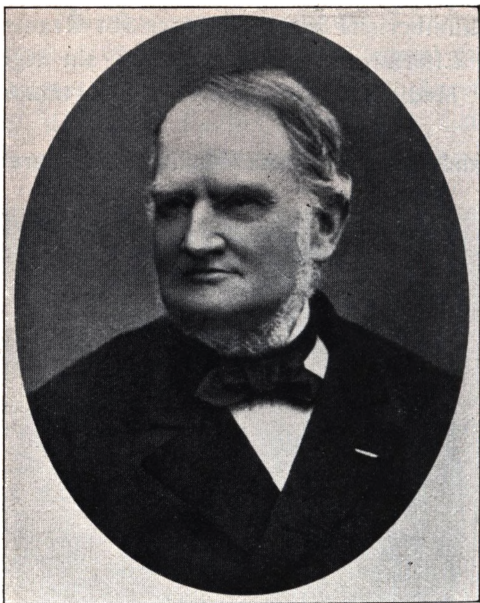

L. E. Bruun.

1905 mistede Foreningen atter et af sine Medlemmer fra de første Dage: Konferensraad *F.*

C. Bech, hvis store Samling skandinavisk Mønt solgtes i Løbet af Aarene 1906—07 i 3 Afdelinger.

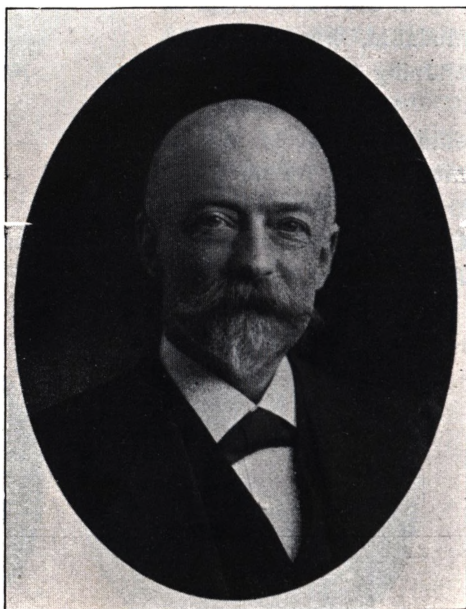
F. C. Bech.

Datidens Mønter maatte tages vidtgaaende Hensyn til Varianter.

I Løbet af Aaret indledede Bramsen en ret stort anlagt Aktion mod Møntkabinettets hidtilværende Ordning. Der nedattes et Udvalg, bestaaende af Bramsen, Guildal og Bruun, som foretog en Rejse til Berlin for at sætte sig ind i Forholdene ved Kabinettet dér. Det viste sig, at man i stort

Omfang fotograferede Mønter, at hver Besøgende noteredes tilligemed Nr. paa de Skuffer, han havde

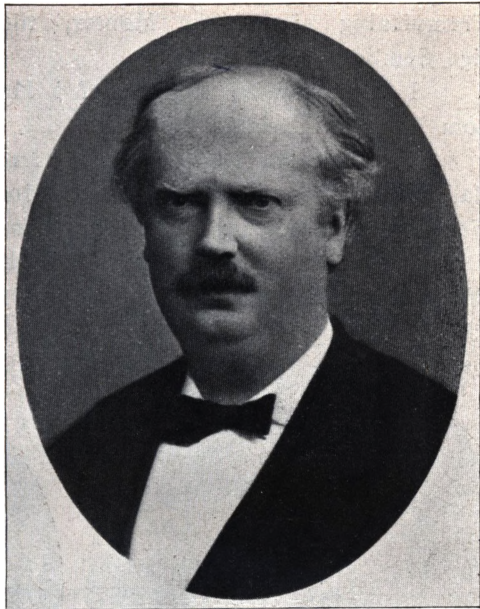
Den 13. Januar 1906 holdtes Møde paa Hotel Bristol, hvor Direktør H. H. Schou holdt et indledende Foredrag om Udarbejdelsen af et nyt Møntværk til Afløsning af den gamle Beskrivelse, forsaa vidt angaar Mønterne fra nyere Tid. Der udviklede sig en Diskussion, hvorunder helt andre Principper kom til Orde end de, der var afgørende for General Jørgensen ved Udgivelsen af hans Beskrivelse. Man var enig i, at der til en virkelig videnskabelig Beskrivelse af

H. H. Schou.

set, at enhver Møntplads i Skuffen, som ikke endnu var belagt med en Mønt, i dens Sted havde en sort Papskive, at der var Kataloger over alt, hvad der forefandtes, samt at ingen Embedsmand ved Samlingen maatte samle privat. Paa Grundlag af de indvundne Erfaringer skete Henvendelse til Kirke- og Undervisningsministeriet, uden at der dog kom paaviselige Resultater ud heraf.

Den 7. November 1906 døde et mangeaarigt Medlem af Foreningen, den fine og lærde Slots-

Dr. P. M. J. Brock.

Sophus Lindahl.

forvalter paa Rosenborg, Dr. P. M. J. Brock, hvis „Numismatiske Undersøgelser betræffende den senere romerske Kejsertid“ i 1874 forskaffede ham den filosofiske Doktorgrad. 1866 og 1869 havde han forfattet de fortræffelige Kataloger over C. J. Thomsens romerske og græske Mønter, 1871 en mindre mønthistorisk Afhandling: Formentlige Vidnesbyrd om vendiske Indfald i Danmark.

Flere Gange havde han glædet Medlemmerne med Foredrag over og

Fremvisning af antikke Mønter, tildels fra sin egen betydelige Samling.

I 1907 traadte Kontorchef i Marineministeriet, Ridiger, til som Revisor i Bruuns Sted.

Trods de sørgelige Erfaringer fra Prægningen af Tietgen-Medaillen tog man dog atter i 1909 Mod til sig og traf Aftale med Foreningens Medlem: Medaillør *Sophus Lindahl* om Prægning hos Dragsted af en af ham skaaren Medaille over Nationalmuseets og Møntkabinetets berømte Leder og Organisator, Konferensraad

Christian Jürgensen Thomsen, mod en Betaling af 800 Kr. for Stemplerne. Det blev ubetinget den skønneste Medaille, Foreningen havde udgivet, til lige stor Ære for Udgiveren som for Medailløren. Thomsens karakteristiske Træk kom fuldt til deres Ret og Prinsens Palæes ejendommelige Arkitektur dannede en smuk Revers. Ikke desto mindre maatte Formanden i et Møde den 17. Marts 1911 erkende „det mærkværdig ringe Salg af Medaillen, som trods det store Arbejde havde fundet Sted“. Og sandelig Bramsen havde ikke ligget paa den lade Side. Et pragtfuldt Cirkulære paa Fransk med Afbildning af Medaillen var sendt viden om. Dog maatte Garanterne paany bløde! Men de gjorde gerne Ofre for Foreningens Anseelses Skyld.

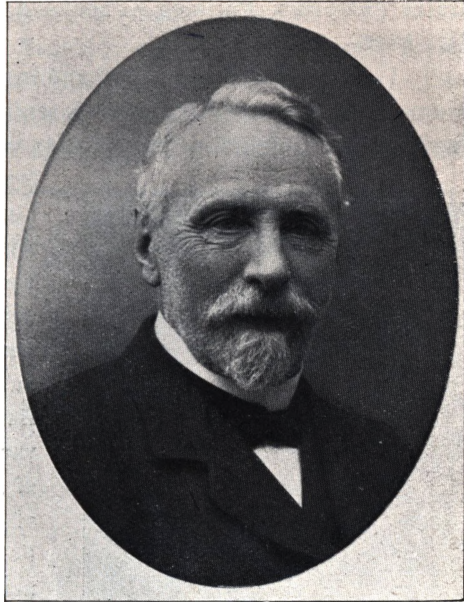
Paa sidstnævnte Møde i Marts 1911 holdt Møntkabinetets fremragende Leder: Museumsinspektør *Peter Hauberg*, mangeaarigt

Medlem af Foreningen, et saare interessant Foredrag om et af Danmarks største Fund af Middelaldersmønter: Grenaa Fundet, idet han samtidig omdelte en Tavle med Afbildninger af de vigtigste Typer, som han selv havde tegnet.

Dette blev Foreningens sidste Livstegn i flere Aar.

Fra 1911—15 sov Foreningen atter Torneroses Søvn.

Den 20. Juni 1914 døde Gehejmeetatsraad *L. Bramsen*, Foreningens 2. Stifter, som, da den gamle

P. Hauberg.

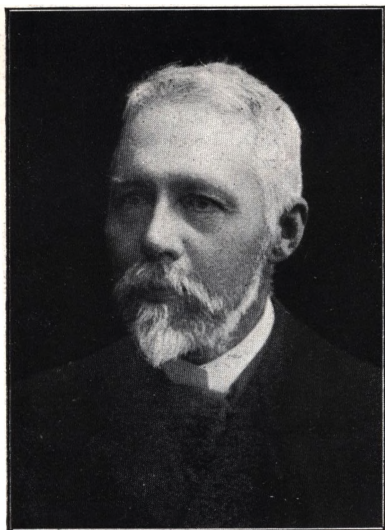

L. Bramsen.

Ledelse lod Foreningen i Stikken, traadte til og reddede den fra fuldstændigt Skibbrud. Inden sin Død naaede han at faa fuldbragt det Værk, der vil bevare hans Navn gennem Tiderne og bære det videst ud i Verden mellem alle Venner af fransk Kunst, og hvis Udgivelse strakte sig over Aarene 1904—14, nemlig: „Médaillier Napoléon le Grand ou description des médailles, clichés, repoussés et médaillesdécorations relatives aux affaires de la France pendant le consu-

lat et l'empire“, Paris og København, I. 1799—1809, II. 1810—15, III. 1816—1869.

I 1915 genoptoges Forhandlingerne om Sammenslutning af Num. Forening og Møntsamlerforeningen. Denne sidste Forening havde under forskellige Bestyrelser vundet Yndest blandt Møntsam-

Chr. Jørgensen.

lere. Dens Medlemsantal havde i mange Aar svinget omkring 40. Alene i Tiaaret indtil Oktober 1906 var der afholdt ialt 83 Møder, deraf 40 Auktioner med en Omsætning af c. 2700 Kr. og 46 Salg af Kollektioner til samlet Beløb c. 3550 Kr. Endvidere var der foretaget Bortlodninger af Mønter og Medailler, indkøbte af Foreningen. Der var holdt 20 Foredrag; særlig havde Museumsinspektør, Dr. phil. Chr. Jørgensen, gentagne Gange givet Fremstillinger af den antikke Mønthistorie og i Kabinettet forevist Medlemmerne interessante Serier af disse Numismatikens skønneste Mønter.

Denne Forening havde ikke heller holdt sin Ærgærrighed tilbage, men ladet præge en Medaille over den kendte sønderjydske Patriot og Rigsdagsmand Gustav Johannsen med det ikke usædvanlige eller overraskende Resultat, at Formanden og

Garanten, Premierlieutenant Barnekow, maatte tilskyde c. 1500 Kr. til Dækning af Underskudet. Bagsiden var tegnet af Harald Tofte, medens Forsiden var udført af Billedhuggeren Niels Holm. Der uddeltes et Eksempplar i Aluminium til hvert af Medlemmerne.

Den 10. November 1909 indvalgtes Cand. jur. *J. W. Wilcke*, der den 3. December 1901 var optaget i Foreningen, som Næstformand i Bestyrelsen. Den 14. November 1910 valgtes han til Formand, i hvilken Egenskab han med 1 Aars Afbrydelse til 1915 ledede Foreningens Anliggender, dygtigt og energisk bistaaet af Telegrafbestyrer *H. Munch* som Kasserer og Handelsfuldmægtig *Axel Clausen* som Sekretær.

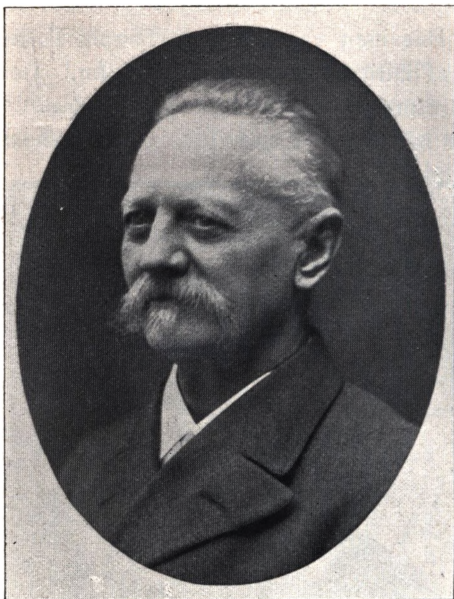
J. W. Wilcke.

Formanden havde ved forskellige Lejligheder under Besøg paa Mønten talt med Num.

Forenings Kasserer, Møntmester *V. B. Poulsen* om det urimelige

i de 2 sideordnede Foreningers Eksistens uden Samarbejde dem imellem. Sammenslutningen strandede dog vedblivende paa Stifteren af Møntsamlerforeningen, *H. Toftes* Betænkeligheder ved at lade denne Forening gaa op i Numismatisk Forening under denne sidste Forenings Navn, hvad der som tidligere nævnt var fornødent af Hensyn til forskellige Aktivers Bevarelse for Foreningen.

Under et Besøg, Møntsamlerforeningens Kasserer, Telegrafbestyrer *H. Munch* en Dag i Sommeren 1915 aflagde paa Mønten, kom Sagen atter paa Tale. I Henhold til den Samtale, der ud-

V. B. Poulsen.

spandt sig mellem Poulsen og Munch, forebragte denne sidste paany Spørgsmaalet paa et Møde den 7. Oktober 1915 i Møntsamlerforeningen. Formanden forelagde det straks efter paa den ordinære Generalforsamling den 22. s. M. Med alle Stemmer mod een vedtoges det at søge Sagen fremmet. Dette skete paa 2 ekstraordinære Generalforsamlinger den 12. og 24. November 1915, paa hvilke Sammenslutningen vedtoges paa den efter Lovene paabudte

Maade, paa den første Generalforsamling enstemmigt, paa den anden med 10 Stemmer mod 1.

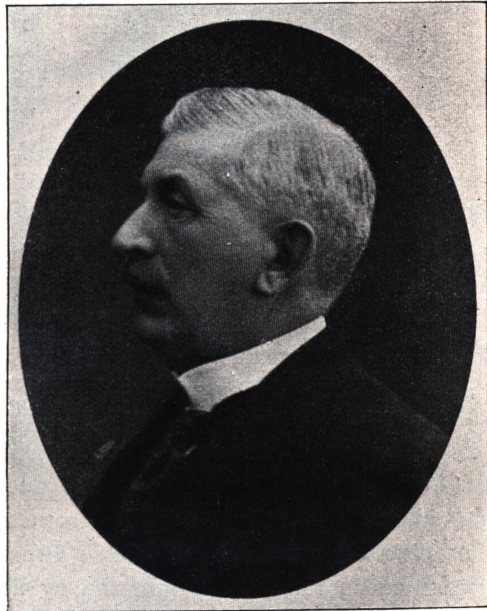
I Henhold til denne Bemyndigelse tilskrev Wilcke Dagen efter Møntmester Poulsen og meddelte ham, at Sammenslutningen var vedtagen i Møntsamlerforeningen, saaledes at Fællesforeningen vedblivende kunde bære Numismatisk Forenings Navn. Samtlige Møntsamlerforeningens Medlemmer indmeldtes derefter i Num. Foren. paa et Møde den 11. Ja-

H. Munch.

nuar 1916 og optoges i Foreningen paa et efterfølgende Møde den 18. s. M.

Numismatisk Forenings Formand efter Bramsens Død, Direktør *Joh. G. Guildal*, der lige fra Foreningens første Dag den 27. November 1885 havde været et virksomt og trofast Medlem, altid interesseret i dens Foretagender og offervillig til dens Bedste, viste ogsaa ved denne Lejlighed den redeligste Villie til at fremme dens Vel, idet han gjorde sit til, at Sammenslutningen kunde gaa saa glat og uhindret som muligt for den Forening, hvis Tarv var ham betroet, og hvori han kun havde Venner. Som en af disse skar Medaillør Lindahl i sin Tid omstaaende Medaille og forærede ham. Paa dens Forside er afbildet den sjældneste og kostbareste Mønt i hans Samling, den interessante Guldgylden fra

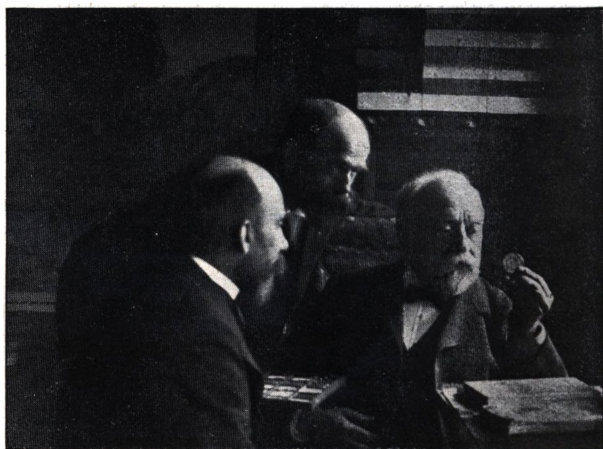
Joh. G. Guildal.

Malmø 1527. — Saavel Guildal som Poulsen erklærede, at de vilde træde tilbage, for at de to Foreningers Medlemmer i Fællesskab kunde vælge Folk af deres Midte til at lede Num. Forening videre. Det skete paa en Generalforsamling den 14. Februar 1916, paa hvilken Sammenslutningen endelig stadfæstedes, idet Aktiver og Passiver overgik til den samlede Numismatisk Forening. Der indtraadte hermed for vor Forening en ny Tid, som det maa overlades en senere Slægt at skildre. De to Foreninger repræsenterede i deres Virken to Formaal: Møntstudiet og Møntsamlingen, vel ikke aldeles konsekvent, saaledes at den ene kun dyrkede det ene, den anden det andet, men det er dog af den forudgaaende Fremstilling klart, hvad hver Forening for sig lagde Hovedvægten paa. Det maa nu være vort Haab, at ingen af de tvende Formaal i

Fremtiden maa forsømmes indenfor vor Forening. Vi er jo kun en lille Verden, men dog opfyldt af store Interesser, der gennem Mønterne spænder over vide Felter. Vi er ikke flere, end at vi

bør kunne samles i een Sammenslutning, i hvilken Samlernes Interesse for og Adgang til at erhverve Stykker til deres Samlinger ikke bør afskæres eller stænges, men tværtimod fremmes til alles fælles Glæde og Fordel, men hvor paa den anden Side den mere indtrængende Syslen med Medaillekunst og Møntvæsenets dybere liggende Problemer, som den viderekomne Samler ikke kan undgaa at stille sig ved Betragtningen af sine Mønter, heller ikke bør tilsidesættes for en ensidig Opgaaen i Køb og Salg af Medailler og Mønter, der da kun kunde trives paa de ædlere numismatiske Bestanddeles Bekostning, med andre Ord: Vor Forening og dens Tidsskrift bør i Fremtiden være et kærkomment Hjem baade for Numismatikeren og Møntsamleren. *J. W.*

J. C. Poulsen, Roskilde. R. C. Andersen, Randers. Justitsraad O. Andersen.
En numismatisk Scene.